

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. Мария Казакова, дб

катедра „Медицинска биология“ към Медицински факултет,
Медицински университет - Пловдив

на дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, професионално направление 4.3. „Биологически науки“, научна специалност „Медицинска биология“

Автор: Цонка Славова Димитрова

Катедра „Биология“, Факултет по фармация“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна

Тема: “Проучвания и скринингови методи за ранна диагностика на пациенти с гастроинтестинални разстройства вследствие на консумация на гъби“

Научни ръководители: проф. Добри Иванов, дб и проф. Петко Маринов, дм

Със заповед № Р-109-334/ 06.08.2021 г. на Ректора на МУ - Варна, съм определена като външен член на научно жури, а съгласно протокол №1/10.08.2021 съм избрана да представя рецензия за дисертационния труд на тема: „Проучвания и скринингови методи за ранна диагностика на пациенти с гастроинтестинални разстройства вследствие на консумация на гъби“ за присъждане на ОНС „Доктор“ в научната специалност „Медицинска биология“.

Кратки сведения за докторантката - биография и кариерно развитие

Цонка Димитрова се дипломира като магистър „Биолог“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ през 2000 г. Заема длъжността асистент в катедра „Биология“ на МУ – Варна през 2010 г., където ръководи семинарни упражнения и лекции на студенти по медицина, дентална медицина и фармация. Зачислена е като редовен докторант към катедрата по биология на 01.08.2019 г. От 2016 г. има специалност по Медицинска биология.

Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният от Цонка Димитрова дисертационен труд съдържа 146 страници и включва 21 таблици, 71 фигури и 1 приложение. Библиографската справка съдържа 219 литературни източника, от които 13 са на кирилица и 206 – на латиница. Материалът е структуриран класически. Основните раздели са: Въведение – 1 стр.; Литературен обзор - 39 стр.; Цел, задачи и работна хипотеза – 1 стр.; Материал и Методи – 8 стр.; Собствени резултати - 40 стр.; Обсъждане - 23 стр.; Заключение и изводи – 2 стр.; Литература и Приложения.

Изложението на проблема, отразено в литературния обзор, показва подготовката и способността на докторантката да обобщава данни. Той включва информация относно морфологията, класификацията и разпространението на диворастящите и отровните гъби в България и в световен мащаб. Подробно са описани основните токсични вещества – аматоксини, фалотоксини, мускарин, ореланин и гиромитрин и др. Представени са данни относно заболяемост и смъртност. Систематизирани са клиничните особености при отравянията с гъби.

Литературният обзор завършва с обобщение, обособено в отделна глава „Критическа оценка на литературата по проблемния кръг.“ Тук са изведени мотивите за извършване на дисертационния труд.

Целта на представената дисертация е да се анализират отравянията с диворастящи гъби сред населението в Северното Черноморие на България, да се апробират лесно изпълними методи за тяхната диагностика и да се проучи степента на информираност за тези гъби и употребата им като база за профилактика. За постигане на целта са поставени пет задачи, които мога да обобща по следния начин:

- ретроспективен анализ на документацията за отравянията с диворастящи гъби при пациенти, хоспитализирани в гр. Варна през периода между 1991 г. и 2015 г.
- приложение на Meixner тест при болни с гастроинтестинална симптоматика, съмнителна за гъбно отравяне.
- използване на ELISA за наличие на аматоксини при болни след консумация на отровни диворастящи гъби.
- провеждане на анкетно проучване върху степента на информираност на населението за диворастящите гъби на територията на Северното Черноморие на България, както и употребата им от населението в този регион.

Формулираните задачи са достатъчни за реализирането на поставената цел.

Разделът „Методи и материали“ е написан стегнато. Разграничават се два етапа от изследването. Ретроспективно са анализирани данните за 147 хоспитализирани пациенти в Клиниката за интензивно лечение на остри отравяния и токсикоалергии на ВМА-МБАЛ- Варна през периода 1991 г. - 2015 г.

През периода май – юли 2021 г., 21 пациенти (15 мъже и 6 жени) са приети със стомашно-чревни оплаквания, асоциирани с отравяне от диворастящи гъби. Те са изследвани за наличие на аматоксини чрез тест на Meixner - в проби от стомашно съдържимо, а чрез ELISA е определена концентрацията на аманитина в урината на пациентите.

В частта за методи - описанието на ELISA техниката е прекалено детайлно, представено по-скоро като конкретен лабораторен протокол. Статистическите методи за обработка на данните включват дескриптивен, вариационен и корелационен анализ.

Разделът „Собствени резултати“ е представен изчерпателно и убедително. В дискусията са съпоставени резултати с данните, докладвани от чуждестранни автори.

Критични забележки и въпроси: Нямам критични забележки по същината на разработения труд - получените резултати, формулираните изводи и приноси. На този етап имам една препоръка по отношение на част от включените фигури (Фиг. 4.2.3.1; 5.3.1; 5.2.2 и т.н.), които всъщност са снимков материал. Означаването им като микрофотографии би било по-прецизно.

Имам два въпроса към докторантката:

- Дали и как вижда идейно продължението на този научен труд?
- Има ли предложения (алгоритъм) относно обучението или информирането на населението относно нежеланите отравяния с гъби?

Изложени са 6 извода, които съответстват на поставените задачи и цел.

Представени са шест (6) приноса, три с оригинален характер и 3 с потвърдителен.

Част от резултатите на проведеното проучване са публикувани в пет статии, две от тях под печат. Докторантката е първи автор на две от тях. Бих препоръчала публикуване на резултатите в списание с импакт фактор, както и разнообразие в избора на списания - по този начин ще се увеличи „видимостта“ на получените данни сред международната научна общност.

Авторефератът отразява най-съществените страни на дисертационния труд.

Личните ми впечатления от ас. Димитрова са свързани с участията ѝ в националните конференции на дружеството по Медицинска биология, в които е демонстрирала компетентно и отговорно отношение. В настоящата разработка, проличава умението на докторантката да планува и провежда експериментална работа, да обобщава и представя научна информация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че дисертационният труд на Цонка Димитрова отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на МУ- Варна. Давам **положителна оценка** и предлагам на почитаемото научно жури да присъди **образователна и научна степен „Доктор“** на Цонка Славова Димитрова в докторска програма по Медицинска биология.

15.09.2021 г.

Рецензент:

Доц. Мария Казакова, дб